

ZASLIŠANJE O POMOŽNI AKCIJI ZA EVROPO.

ZAKAJ JE BILA RUSIJA IZPUŠČENA?

Tako je vprašal predsednik zbornice odseka.

Washington, D. C. — Zanimivo je zaslišanje o pomožni akciji za Evropo, ki se zdaj vrši pred zbornico odseka za zunanje zadeve.

Walter Chandler, bivši kongresnik, in newyorški sta zagovarjala pred odsekom, da naj kongres dovoli \$33,000,000 in da mr. Hoover-jevi evropski pomožni svet potroši ta denar za olajšavo bede v Evropi.

“Zakaj je Rusija izpuščena?” je vprašal odsekov predsednik, ko je Chandler našteval razne dežele: Poljsko, Belo Madžarsko, Čehoslovaško, Avstrijo, Litvo, Estonijo, Nemčijo, Srbijo in Letsko, v katerih stradajo otroci.

“Ni izpuščena,” je hitel odgovorjati Chandler, “mr. Hoover skrbi za otroke ruskih begunov. Poleg sem tudi čital, da je neboljševiška Rusija prejela več kot \$4,400,000 od prvih \$100,000,000, ki jih je dovolil kongres.”

“Ali mislite, da otroci v boljševiški Rusiji niso upravičeni do podpore?” je vprašal odsekov predsednik.

“Da, če bi jih lahko dosegli, ne da bi se vmešavala v stvar rdečih armad,” je odgovoril Chandler. “Kjer smo jih lani lahko dosegli, je bila blizu Petrograda, ali ko smo hoteli \$100,000,000, smo to storili.”

“Da, prav v Azerbajdžanu, katera so boljševiki zasedli v zadnjih treh mesecih,” je zatrjeval Chandler dalje, “amo skušali dobiti od boljševikov obljubo, da pustijo naše delo v miru, toda povedali so nam, da nam ne dajo obljube, da ne bodo izročili živih vojakom za nobeno ceno.”

Ogledal se je kongresnik Sabbath iz Chicaga in segel Chandlerjev v besedo. Povedal je, da šidovski pomožni odbor ni imel prav nobenih težko, ko je poslal poseben odbor v Moskvo, da dobi od boljševiške vlade garancijo, da se ne bo nihče vmešaval v njegovo pomožno akcijo. Ta obljuba je bila sprejeta kot zadovoljiva, kar je potrdil tudi naš državni departament. Na to je pričela pomožna akcija v sovjetski Rusiji.

Chandler ni odgovoril na ugovor kongresnika Sabbatha, ampak se je naslanjal na Hooverjev načrt, da se pomaga v neboljševiški Rusiji. Toda ponudil ni odseku, da na zemljevidu pokaže, kje se nahaja ta neboljševiška Rusija.

Zdi se, da bo moral kongres dovoliti potrebni denar, da se doseže vsota tri in trideset milijonov dolarjev. Dozdaj je nashranil samo dvanaest milijonov dolarjev. Rdeči križ je prispeval pet milijonov dolarjev.

PRIDOBITVE AVSTRALSKIH DELAVCOV.

Auckland, Nova Zelandija. — Delavci, ki delajo v tovarnah za pranje perila, so zopet izvajali snižanje delovnega časa. Zdaj delajo le pet dni v tednu in sicer 41 in pol ur v tednu.

Delavci v tovarnah za sladkor so po večtedenski stavki izšli kot zmagovalci iz stavke. Delovni čas se zniža na štiri in štirideset ur v tednu, tedenska meza se pa povzraha od dvajset na pet in dvajset dolarjev.

ITALIJANSKI PARNIK ZAROKI ZA RABO.

Port Arthur, Tex. — Zvezne carinske oblasti v tem pristanišču so znegele italijanski parnik za elje “Metune” pod obtožbo, da je mešavo parnika krležo ameriške prebivalstva zakone. Italijani so imeli na parniku 149 zabojev s sladkorjem.

RUSI ZAGROZILI ENTENTI, DA BODO POTOPILI NJENE LADJE.

Carigrad, 16. jan. — Zavezniški oblastniki v Carigradu so prejeli brezlično brzojavko iz Moskve, ki se glasi, da zavezniške trgovske ladje ne smejo več priti v ruska pristanišča ob Črnem morju. Dvanaest milij ob brega se začne prepovedana črna. Ladja, ki pride v to črno, bo potopljena. Ta odredba je prišla valed napada na sovjetski transport, katerega je pred nekaj dnevi potopil francoski rušilec v bližini Novorosijska.

FRELINGHUYSE-NOV PREDLOG PRED ODSEKOM.

ŽELEZNIŠKE DRUŽBE GA PRIPOROČAJO PO SVOJEM NAJBOLJŠIM ADVOKATIH.

Nasprotujejo mu pa železniške organizacije v interesu ameriškega ljudstva.

Washington, D. C. — Frelinghuysenov amandament, ki je zdaj na razpravi pred senatnim odsekom, ima namen vzeti vso moč 10. sekciji Claytonove postavbe, katere je svojčas varoval le začasno predsednik Wilson, ker je vtriral Edgovo postavbo.

Po mnenju Glenn E. Plumba, pravdnika železniških organizacij, je ta amandament “poln rdečih podladih besed”, preklicajočih sekcijo 10 in povzročajočih, da postane nadomestna sekcija neefektivna, tako da ne more zabraniti obdelanja slamnatih korporacij, organiziranih po železniških družbah.

Sekcija 10 je postala veljavna 1. januarja 1921. Ta sekcija nalaga železniškim družbam, da morajo vsa dela za vzdrževanje železnice oddati tistim podjetnikom, ki stavijo najugodnejšo ponudbo. Ravno ta sekcija prepoveduje železniškim družbam, da ne smejo oddati dela za vzdrževanje železnice ali konstrukcije nobeni podružni družbi, če delo v celem letu presaga petdeset tisoč dolarjev.

Besedilo v sekciji se glasi: “napraviti ali imeti pogodbe s podružno družbo.”

Frelinghuysenov amandament opušča besedi “ali imeti”, ki postane veljaven dne 31. decembra 1921. Če ta amandament ostane veljaven in se ne zavrže, tedaj bodo železniške družbe lahko gospodarile kakor bodo hotele. Petdeset tisoč dolarjev ni za železniške družbe nobena ovira, ker lahko ustanove toliko slamnatih družb, kolikor jih žele ustanoviti, ki ostanejo popolnoma pod kontrolo železniških družb.

Glenn Plumb je dobro očrtal, kako železniške družbe lahko plečijo, če ta amandament ne bo preklentan.

Železniške družbe so poslane svojega najboljšega advokata Thomasa v družbi drugih advokatov, da zanje zagovarja ta amandament. Zadnje besedo pred senatnim odsekom bodo imeli železniščarji, ki se trudijo v interesu ameriškega ljudstva, da se ta amandament odpravi.

NAŠA VRLA KONGRESNICA!

New York, N. Y. — Miss Alice M. Robertson, edina kongresnica, ki je bila izvoljena v Oklahomi, je rekla, da se ima edino svojim molitvam zadržati, da je bila izvoljena. Dalje je rekla, da njen politični program je sledeči: “Najprvo sem kristjanka, potem Američanka in nazadnje republikanka.” (!!!)

VREME.

Chicago in okolica: V torek jasno. Severni in severovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 11, najnižja 5.

VOLNENI TRUST JE POKAZAL PRAVO BARVO.

NAZNANIL JE ZNIŽANJE MEZDE ZA 22½ Odstotkov.

Delavci se postavijo v bran proti mezdnemu snižanju.

Boston, Mass. — American Woolen kompanija, poznana pod imenom volneni trust, je izvršila zadnje dejanje, da zasakni delavce v svojih tovarnah, katerih je okoli petdeset tisoč v novoangelskih državah. Najprvo je stradal delavec nekaj mesecev, ker je ustavila delo v svojih tovarnah, zdaj pa je naznanila, da zniža mezo za 22½ odstotkov, daviravno je kompanija malo prej razdelila več kot šest milijonov dolarjev profita med delničarje. Kompanija se izgovarja, da je deprecija v industriji in da zaradi tega zniža mezo.

A. J. Muste, tajnik organizacije delavcev, pravi, da se delavci postavijo odločno v bran proti snižanju delavske meze. Povedal je, da se je organiziranim delavcem zdelo, da pride kompanija navezadnje le z znižanjem meze in da se bodo organizirani in neorganizirani delavci bojevali proti mezdemu snižanju.

Delavci so poleti več mesecev praznovali, ker so bile tovarne zaprte. Ko je trust zopet odprl svoje tovarne in so delali v njih z omejenim delovnim časom, je Wood, predsednik kompanije svačano obljubil delavcem, da kompanija ne bo znižala delavske meze. Zadnje dejanje govori jasno kot beli dan, koliko amajo delavci zaupati besedam podjetnikov.

A. J. Muste je rekel: “To mezdno znižanje se ne more opravičiti. Predlagamo, da se blago takoj proda po znižani ceni. To bo samo izguba za kompanijo. Zakaj ni kompanija te izgube napravila že zdavnaj? Zakaj je toliko časa igrala to igro, namreč zadrževala blago od trga in zapirala tovarne, da zniža produkcijo? Kako ima še mr. Wood pogum, da prima to igro proti javnosti in delavcem, v enini sapi pa zatrjuje, da se je znižanje meze izvršilo v interesu delavcev?”

Zdaj pa pogledimo, po kakšni ceni prodaja volneni trust suhino? Če primerjamo cene za pet in dvajset vrst suhina iz leta 1914 in jih primerjamo s cenami za pomlad 1921 z dvajset odstotkov odbitka od cene zadnjega leta, tedaj je cena še vseno trikrat višja kot je bila v letu 1914. To je organizacija dognala tako jasno, da se ne upa tega dejstva tajiti tudi mr. Wood, predsednik volnenga trusta. Take manipulacije govore, da oduške cene ostanejo in profiti podjetnikov, če se delavstvo pooblevno uda v božjo voljo in milostno čaka na drobtine, ki bodo padale z mize trustovcev.

SENAT JE GLASOVAL ZA ZNIŽANJE ARMADE.

Washington, D. C. — Senatu je bila predložena armadna predloga. Predno je bilo odglasovano o predlogi, sta vojni tajnik in general Pershing priporočala, da se armada ne zniža. Pershing je celo menil, da je nes pametno, če se armada v teh nestalnih časih zniža pod dva sto tisoč mož. Ko je predloga prišla na glasovanje, je senat glasoval za Lenrootov amandament, po katerem se armada zniža na sto petdeset tisoč mož.

LESNI PODJETNIKI SO ŽE ZOPET ZNIŽALI MEZDO.

Missoula, Mont. — Lesni podjetniki so sklenili, da zopet zniža delavsko mezo za 20 odstotkov z dnem 15. januarja. Dnevni zaslužek bo znašal zdaj manj kot štiri dolare na dan. Prizadetih je več kot štiri tisoč lesnih delavcev. V Zapadni Montani dela v lesnih tovarnah in žagah okoli tri tisoč delavcev.

BOMBA VRŽENA NA LENINA, POTEM KO JE BIL ŽE MRTEV, A SE JE ŽIV!

London, 15. jan. — Depesa iz Moskve “Daily Telegraphu” se ugod, da je bil večerj izvršen bombni atentat na Lenina, ko se je peljal v avtomobilu iz Kremlija sejo osmega sovjetskega kongresa. Bomba je padla s strehe neke prazne hiše, zgrešila je avtomobil in ubila šest mož. Lenina v telesne straže in tri druge osebe. Napadalec se niso prijeli — (Po raznih “vesteh” zadnjih dni je Lenin že dvakrat umrl, enkrat vled bolezn in drugič od krogle.)

AMERIKA ZAHTEVA ODSKODNINO ZA UMOR.

Japonska afera je zbudila vprašanje, kaj delajo Japonci v Sibiriji.

AMERIŠKA PREISKAVA V VLADIVOSTOKU.

Washington, 16. jan. — Afera zaradi umora ameriškega poročnika Langdona v Vladivostoku privleče zopet na dan važno vprašanje: Kaj delajo Japonci v Sibiriji? Zdi se, da se v tem tonu gisi zadnja nota ameriške vlade, ki je bila poslana v Tokio.

Japonska vlada je sicer izrekla obžalovanje in zagotovila ameriško vlado, da se ne zgodi več kaj takega, toda vlada v Washingtonu se s tem ni zadovoljila, pač pa mezu zniža denarno odškodnino za ubitiga Langdona. Ameriške pote se niso objavile, vendar pa je znano toliko, da Združene države zahtevajo poljsnila, zakaj Japonska drži vojaštvo v Vladivostoku in drugih obrežnih krajih vzhodne Sibirije. Ameriška vlada je dala razumeti Japonski, da okupacija sibirskega obrežja zelo ogroža prijateljsko razmerje med Japonsko in Združenimi državami.

Admiral Gleaves, poveljnik ameriškega brodovja v azijskih vodah, je poročal v petek moriškem departamentu, da je imenoval sodišče, ki bo sedelo v Vladivostoku in doglalo do dna, kako je prišlo do umora Langdona. V svoji zadnji izjavi je japonska vlada priznala, da je japonski vojak prvi streljal na Langdona, ko se ni hotel vstaviti na njegov klie.

To ni prvi slučaj napada na Američane v Sibiriji, toda japonska krivda je zdaj tako očitna, da ima ameriška vlada trdno stališče in vled tega ne bo popustila.

Kaj nameravajo Japonci v Vladivostoku, je razvidno iz poročila, ki ga je prejel državni departament te dni. General Ol, ki poveljuje japonskim četam v Sibiriji, je obelodanil prve dni tega meseca sledečo izjavo:

“Poveljniki japonskih čet v Sibiriji imajo čast posvariti predstavke raznih političnih strank v Sibiriji, da Japonska ne bo tepela političnih nemirov, izvirajočih iz konference v Čiti. Naš program je, da preprečimo vsako politično nestabilnost v tej deželi. Japonske čete ne bodo nikdar dovolile, da bi elementi, ki nimajo nobene pogodbe z Japonsko, sprejemili ali odpravili obstoječe politične razmere v Sibiriji.”

Istočasno je dejal japonski polkovnik Gomi v Vladivostoku sledeče:

“Vlada vzhodnosibirske republike je vlada komunistov po imenu in dejstvu, ker nobena druga stranka ne sme sodelovati v komunističnem kabinetu. Zdaj fakamo, kako se bo ta vlada obnašala napram poročbam z Japonsko. V Vladivostoku je politični kaos. Boljševiki bi radi razpustili provizorično skupščino. Usoda Vladivostoka se odloči v bližnji dohodnosti.”

Izgredi brezposelnih v Londonu in Berlinu.

Na londonskih ulicah so se ponovili spopadi s policijo, ko so brezposelni delavci korakali z rdečimi zastavami in revolucionarnimi napisi. V Berlinu je zopet tekla kri ob obletnici umora Liebknechta in Roze.

London, 16. jan. — Večerj in danes je bilo več pohodov brezposelnih delavcev po londonskih ulicah. Brezposelci so nosili rdeče zastave in demonstrativne in revolucionarne napise. Velika množica brezposelcev je invadirala v soboto popoldne zapadni del mesta, kjer so skoraj same prodajalnice; za njimi je udarila policija na konjih. Nekaj časa je bila situacija zelo resna, toda voditelji so pregovorili delavce, da so zapustili okrožje brez boja.

Število brezposelnih je zelo narastlo v minulem tednu; samo v Londonu in okolici se je število pomnožilo za 111,000 glav. Vrhutega je 200,000 rudarjev brez dela. Produktivna premoaga je padla v treh tednih od pet milijonov 400 tisoč ton na tri milijone.

Med glavnimi industrijami, ki so zadnje dni delne ali popolnoma prenehale s obratom, so železni udniki v Furnessu, železarnice in jeklarne tovarne v St. Vientu in Belfastove predilnice. Več kot stotisoč delavcev in delavk v tekstilni industriji prejema brezposelnostno podporo. Vse tovarne in delavnice vladne administracije so omejile delo na 40 ali 30 ur v tednu.

Največja kriza je v Londonu. Organizacije brezposelnih delavcev in bivših vojakov so odklonile vladne načrte za omejitve brezposelnosti in vlada se ne zmeni za načrte delavskih organizacij.

Berlin, 16. jan. — Večerj popoldne je tekla proletarska kri na Viljemovi cesti blizu Brandenburških vrat. Več kot 20,000 delavcev — komunisti in neodvisni socialisti — je korakalo proti zbornici palači. Večerj je bila obletnica (pretekli sta dve leti) umora Karla Liebknechta in Roze Luksemburgove in v spomin tega dogodka se je vršil velikanski protestni shod v Lustgarten. Od tam se je tisoderna množica podala proti palači državnega zbora, da demonstrira za Liebknechtove ideje. Delavci so med korakanjem prepevali “Internacionalo” in komunistično bojno pesem “Prisegli smo, da našim bojnim smrti Liebknechta in Roze Luksemburgove.”

Ko se je množica približala “prepovedanemu” distriktu, kjer se nahajajo vladna poslopja, je naletela na kordon policije. Demonstrantje so prodrli skozi kordon in razorožili nekaj policajev. Kmalu nato je prišla državna policija in se zakadila v demonstrante. Bil je boj na pesti. Policija je klicala na pomoč in prišla je nova četa, ki je najprvo ustrelila v zrak, potem pa v ljudsko množico.

NOV BOJ PROTI KOVINARSKIM DELAVCEM.

New York, N. Y. — Več kovinskih podjetnikov, ki izdelujejo okraske iz bron in drugih kovin, so se združili v novi podjetniški organizaciji in izprli tisoč kovinskih delavcev.

Podjetniki so izprli delavce, ker so se delavci ravnali po novi pogodbi, ki določa le štiri in štirideset ur dela v tednu. Podjetniki bi radi podaljšali delovni čas, delavci so pa rekli, da ga ne bodo.

VIHAR JE ZADRŽAL PARNIKE NA OČRANU.

New York, N. Y. — Silen vihar na Atlantiku je zadržal parnike, ki so imeli pripluti v petek in soboto v pristan, od dvanaest do osem in štirideset ur.

MEXIŠKA VLADA JE POVA-BILA MATER JONES NA KONGRES V MEXIKO.

Mexico City, Mehika, 15. jan. — Mary Ryan, 90-letna boriteljica za pravice delavcev, ki je znana pod imenom “Mati Jones” je bila povabljena od mehiške vlade na tretji kongres Panameriške delavske zveze, ki se vrši v tem mestu. Adolfo de la Huerta, bivši začasni predsednik Mehike in sedanjí minister za poljedelstvo, ji je poslal vabilo in železniški listek za pot.

RUSKI KOZAKI V CARIGRADU SE PUNTAJO.

Francozi bi radi raseročili Vranglove begunce, toda kozaki ne dajo pušk in rok.

ENTENTA SE BOJI, DA RUSI MORDA OSVOJE CARIGRAD.

Carigrad, 16. jan. — Neureča ki tepe entente v podobi Vranglovskega debakla na Krimu, se ni končala. Ko so ubelne Vranglove čete postopoma Carigrad in okolice pred nekaj meseci, niso zavzemali, alati Francozi pričakovali, da bodo te čete še nevarne njim amim.

V Čataldžah, severno od Carigrada, je vstorbjenih več tisoč donskih kozakov, katerim se godi zelo slabo. Nekaj časa so jih Francozi zalagali z živili, toda zdaj so se naveličali strokov in nameravajo kmotikomalo vstaviti vso pomoč. Med kozaki vlada ogorčenje. Francozi so se ustavili in zapovedali, da morajo kozaki oddati orožje, izvezem, da odvleže dvajset pušk in vsakih tisoč mož. Kozaki so se na naravnost uprli temu povelju in odgovorili Francozom: “Orožja ne dobite, razun če nam ga s silo vzamete.”

Francozi so zdaj v škripih. Boje se namreč, da bodo kozaki, kadar ne dobe več živeža, planili v Carigrad in naredili grozno konfuzijo, lahko se tudi osvoje mesto, alko se jim pridružio nezadovoljni Turki.

Zavezniški ali belijo glave, kaj naj store s kozaki in drugimi begunci, ki so v strahnem položaju vled grozeče lakote. Francija je do danes dnevno izdala pol milijona frankov za prehrano beguncev, katerih je okrog 120,000 v Carigradu in na bližnjih otokih. Francozi prenehajo s prehrano 1. februarja in potem pride kriza. Ruski častniki se potopajo po carigradskih ulicah in iščejo jedilnih odpadkov. Žene in otroci umirajo vled gladi in bolezn. Angličani in Američani tudi pomagajo, a ne morejo vsemu kaj.

Čuje se, da so zavezniči vprašali sovjetsko vlado, če sprejme begunce nazaj pod pogojem amnistije, toda boljševiki so odklonili prošnjo.

SENAT JE GLASOVAL ZA TOVARNO ZA PROJEVANJE UMETNEGA GNOSTA.

Washington, D. C. — Senat je sprejel predlog, da se dovoli \$12,500,000 za ustanovitev zvezne korporacije, ki bo obrabovala tovarno za proizvajanje solitra in umetnega gnostila pri Muscle Shoalsu. Privatni bizniški interes niso zadovoljni s tem glasovanjem, kajti računili so, da se projekt opusti in da bupijo tovarno zelo poceni. Zlati so ti upi splyali po vodi, kajti upati je, da tudi zbornica potrdi sklep senata.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se na vračajo.

Naročninar: Zedinjena država (izven Chicago) \$3.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$3.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.50 za tri mesece, in za inopostno \$5.00.

Naslov na vso, kar ima stik s listom

"PROSVETA"

2457 So. LaSalle Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Republic Society.

Owned by the Slovene National Republic Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$5.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Januar 21-22) poleg valoga imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

POSTENI SO, POSTENI TRUSTOVCI.

George J. Weigle, živezni komisar v Milwaukee, je zaplenil pri trdkah, ki tvorijo živezni trust, ribe, ki so ležale trinajst do štirinajst mesecev v hladnih shrambah. Živezni komisar pravi, če bi te ribe na bile zaplenjene, da bi jih živezni trust postavil na trg. Riba so bile že tako razkrojene, da bi povzročile ljudem boleznj in želodcu ali pa epidemijo, če bi jih zavžili.

Živezni trust je nagromadaval ribe v hladnih shrambah, da niso padle cene. Hranil je ribe v svojih ledenicah in hladnih shrambah več ko leto dni, čeprav so se pričele že razkrojovati. In to je storil živezni trust, da poveča svoj dobiček. Trust pa s tem še ni bil zadovoljen, ampak je hotel tudi spridene ribe spraviti v denar, ki bi povzročile ljudem razne bolezni, mogoče tudi smrt. Znano je, da spadajo med najbolj strupena živila spridene ribe. Ali trust je imel pogum, da jih spravi v denar. Da se to ni zgodilo, je preprečil živezni komisar, ki je te razkrojene ribe zaplenil.

Ker živimo v moderni državi, imamo postave, ki prepušča krasti, ropati in moriti. Če ujamemo tatu ali roparja, ga obsodijo v ječo. Če primejo morilca, ki je z orožjem ali strupom ali na kateri drug način umoril drugega človeka, ga obsodijo na smrt, če nima vplivnih prijateljev ali če ne mora najeti dobrega advokata.

Kaj se pa zgodi trustovcu, ki prodaja človeku spridena živila, da počasi hira, ko jih povžije, dokler ga smrt ne reši muk in trpljenja, ki jih trpi zaradi zavživanja spridenih živil? Navadno nič! Včas takega hudodelca, ki je ljudem prodal spridena živila in je z njimi zastrupil ljudi, obsodijo na majhno denarno globo. Taka kazen povzroči pri trustovcu, da prodaja še več spridenih živil, da preje nadomesti izgubo, ki mu jo je povzročila denarna globo.

Velebizniško časopisje dostikrat stoka in jadikuje, da premilo postopajo s hudodelci in zaradi tega se hudodelstva množe. To časopisje seveda ne prišteva trustovcev hudodelcem, ki prodajajo ljudem spridena živila. Ti ljudje so zanj ugledni meščani, ki so imeli smolo, da so se jim spridila živila.

Tudi naše mnenje je, da s hudodelci zelo milo postopajo, posebno če imajo vplivne prijatelje. Ali če je treba nastopiti strogo proti hudodelcem, je treba trdo prijeti tudi trustovce, ki prodajajo spridena živila ljudem, ker izvrše dve hudodelstvi. Prvi okradejo konzumenta za denar, ker mu prodajo nič vredna in spridena živila, drugi pa izvrše umor, če spridena živila povzročijo konzumentu bolezen, kateri podleže.

NA TAKILE NAČIN MNOŽE PROFITE.

American Woolen kompanija je poleti zaprla svoje tovarne, ko je navadno v teh tovarnah največ dela. Ko se ji je zdelo, da so delavci dosti izstradani, je odprla svoje tovarne. Delavcev pa ni več plačala po prejšnji mezdi, ampak jim je znižala mezdo za 22½ odstotkov.

Ravnatelj je izjavil, ko je kompanija zapelo svoje tovarne, da je bila kompanija primorana do tega koraka, ker nima naročil. Vsakdo je pričakoval, da ta kompanija letos sploh ne bo imela nobenega dobička, kajti kollesje v njenih tovarnah je počivalo skoraj pol leta. Well, kdor je sodil tako, ker ne pozna kapitalistov, se je hudo zmotil. Kompanija je v letu 1920 napravila vseeno \$6,094,190 dobička, katerega je razdelila med delničarje, posebej je pa šlo še \$2,360 profita v rezervo, tako da rezerva zdaj znaša \$38,289,552. Na vsako delnico je bilo izplačanih \$13.89 dividende.

Tako prihaja proti volji privatnih bizniških interesov resnica na dan, zakaj trajo delavske mezde.

Ljudstvo noče kupovati blaga po odušnih cenah, profitarji pa nočejo nič popustiti od svojega profita. In tako so profitarji pričeli trgati delavske mezde, da bodo za toliko znižali ceno blagu, za kolikor so utrgali delavske mezde. Profit, ta je svet in ostane nedotakljiv. In to sleparijo in varanje javnosti imenujejo velebizniški listi vračanje v normalne čase, podjetniki ji pa pravijo, da je to rekonstrukcija ali travnava.

DOPISI.

Indianapolis, Ind. — V nedeljo dne 23. januarja se v našem mestu javni ljudski shod, na katerem bo govoril sodrug Joško Ovon o socialističnem gibanju in o potrebi organizacije. Shod priredi poseben odbor, ki ima namen posvetiti socialistično delo in delo v našem mestu. Z enim ali drugih vzrokov, je bilo to gibanje v zadnjih par letih pri nas zanemarjeno. Indianapolis mora priti zopet v aktivno vrsto. Tukaj imamo precej somišljenikov in starih bojevnikov, katere je treba samo zbrati in okrepiti s krepko besedo. Ta prilika se bo nudila dne 23. januarja.

Dvorana in čas shoda je naznanjen v letniku, ki jih je razdelil sodrug John Vivoda.

Delavci in somišljeniki! Dne 23. januarja vsi na shod, da sliškimo sodruga Joška Ovna, in da gremo nato na delo za polnjenje delavskih vrst. — Odbor za sklicanje shoda.

Star City, W. Va. — Od zadnjice, ko sem prvič poročal, da so pričeli ustavljati obrat v tukajšnjih premogovnikih, pa do danes, ko to pišem, so ustavili obrat že v več drugih premogovnikih in premogovje počasi na prostovoljno počitnice. Nekateri niso vprašali, ali si prosijo za toliko časa z vsem potrebnim, ali imajo dovolj denarja, da brez skrbi za par mesecev. Ne. Meni nič tebi nič, poslali so jih na oddih in gletje sami, kako se boste preživeli v tem času. Kaj nam mar, pravijo premogovniški baroni, vi in vaše družine.

V tukajšnji okraj prihaja dnevno veliko število delavcev vprašati za delo, toda brez uspeha. Le malokdo je tako srečen, da dobi delo — toda o zaslužku pa kar molčimo. Koliko zaslužijo, se lahko razvidi iz tega, ker mesto dveh dela sedaj pet ali šest delavcev.

Sicer nekateri čakajo o boljših časih, ki bodo nastopili, ne vem za katere. Za nas delavce ne verjamem dosti, da bodo prišli takoli časi. "Boljši časi" so pa prišli za premogovje, ki so vprašani v premogovniku takozvanem "Bend", ki ni daleč od tukaj. V tem premogovniku, katerega lastniki ne priznajo premogovniške organizacije, so mučili dnevno plačo za en dolar 60c. To je hud udarec za slehernega premogarja. Življenske potrebe morajo plačevati po takoreknoš po vojnih cenah, toda zaslužijo pa en dolar 60c manj na dan.

Že večkrat sem imel namen spregovoriti tudi o dnevniku Prosveta, do česar imam popolno pravico kot star naročnik in tudi član SNPJ. Že od leta 1906, ker sem etal dopisne brata Matt Kezeleta, ki priporoča ali zahteva, da se preneha z izdajanjem dnevnika in da prišemo izdajati dvotodnik. Jaz sem naročnik na Prosveto, odkar je prišla izjaviti, kaj dnevniki in izjavljam, da bom toliko časa, dokler bodo moje oči pri moči čitati. In jaz sem odločno proti temu, da bi list Prosveta prenehala izhajati kot dnevnik, ker ta list je edini slovenski dnevnik, ki so v resnici bori za pravice delavcev, ker je edini, ki kaže nam delavcem pravo pot do zboljšanja našega položaja. Vseled tega priporočam bratu Matt Kezeletu, da preneha s svojo neumestno kritiko in naj si privošč druge liste, ki delavstvo zavajajo na nepravilni poti, ki se delavstvu izneverijo v najboljvažnem času kot so bile n. pr. zadnje volitve. Kajti Prosveta je ostala zvesta delavskemu principu in je dosledna delavskemu načelu. — Josip Seleknik.

Rock Springs, Wyo. — Iz tukajšnje države pošlamo na vaš potujoči pleharjev ne kaj nič. Vred tega si bodo rajši po drugih državah govorili in šili, da smo zaspali spanje pravičnega.

Kar so tiše delavskih razmer, smo dosedaj delali v premogovnikih, ki go last Union Pacific Coal Co. še vsaki dan. Toda sedaj so nam pa še dali nekaj dni na prostovoljnih počitnicah. Pri drugih premogovniških družbah so pa premogarji že prej počivali.

V tukajšnji naselbine je prišlo iz stare domovine že več slovenskih evrek, in kakor se čuje, jih pride še več. Pečlarji so raditega vsi iz sebe.

31. decembra je priredil tukajšnji Slovenski dom veselico, kot je že star običaj, da se vrši na Silvestrov večer veselica. Bila je dobro obiskana in zabava je bila nadvse imenitna. Posledno veliko slovenske mladine je posloilo to veselico. Kakor sem čul je prišlo v društveno blagajno tudi lepo število "brusov".

Prohibicijo imamo tudi tukaj. Toda kakšno? Iz nas hočejo menda napraviti dobre ljudi in hočejo, da pijemo vodo. Voda je dobra, kjer je, toda tukaj pa ne more nihče reči, da imamo dobro pitno vodo. Nekateri pravijo, da se za čevlje ni dobra.

Volitve so končane. Naveličali smo se demokratov, ki so vladeli zadnjih osem let, in izročili smo vse republikaneem, ki so pa ravno taki teki. Obe stranki sta popolnoma enaki, samo imeni sta si različni. Podobni sta si tako drugi drugi, kot peny peniju.

Kaj pa mi delavci? Ali se še ne bomo prebudili iz političnega spanja in izvolili delavske zastopnike, ki razumejo delavski položaj in težnje delavcev. Bilo je pred volitvami, ko smo se pogovarjali o volitvah in koliko da je delavcev, je eden izmed delavcev potožil, da se mi delavci vse premalo brigamo in zanimamo za državljanske pravice, in da je med tukajšnjimi premogarji komaj polovico državljanov, ki imajo volilno pravico.

Pri tem pa moram opomniti, da smo Slovenci prvi v tem oziru, kar se tiče državljanstva. Izmed vseh drugih narodnosti, se mi Slovenci najbolj brigamo za to, čini, ki se niste državljanji, imajo sedaj najlepšo priliko, da se pripravijo za prihodnji izpit o državljanstvu. Tukaj se je namreč pričela večerna šola, za državljanstvo. Poduk se vrši v "North Side School". Pozivljam vse rojake, ki še niste državljanji, da obiskujete ta poduk, ker sedaj imamo dovolj časa, in istega porabimo v našo lastno korist. Delavce brez državljanstva pa prijev je kot vojak brez puške v vojni. Kajti le z glasovnice v roki pridemo do naše zmagice in do delavskih pravic. — Vse drago so prazne fraze in demagogstvo. — Tomaž Čadež.

Manifold, Pa. — Tudi v tukajšnji okolici smo deležni vseh dobrot, katere so dali velepodjetniki delavcem za božično darilo. Delavstvo je splošno izkoriščano vseh povsod, pa naj si bo tu ali tam.

Kot vsaka pokojniga rojaka Joe Simlova me veže dolžnost, da se najiskrenejše zahvalim vsem rojakom v dotični naselbini, ki so ga obiskovali za časa njegove bolezni in ko je bil na mrtvaškem odru ter tolažili nesrečno mater v njeni žalosti. Meni in moji ženi je bilo nemogoče dosti pomagati, ker sva preodoljena in radi prevlečile zaposlenosti. Posebno se moram zahvaliti družini John Ahlčičevi. — Tebi, dragi pokojnik, pa želim, da mirno počivaš v tuji zemlji. — Matija Kotalj.

LISTNICA UREDNISTCA.

Milwaukee, Wis. — Član soci. kluba. — Dopisi so brezplačni in se ne računajo zanje, ker se smatrajo za javno tribuno. Pozdravi!

Fr. N. Dodson, Md. — Ni nobene razlike; čim več konjskih moči (HP) ima lokomotive, tem močnejša je, brez razlike, ali je na elektriko ali pa parna lokomotiva. —

G. V. Benld, Ill. — 6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

J. P. Chisfelm, Minn. — Nevedno, kje bi dobili knjige, katere vi želite; sploh je pa škoda denarja za take knjige, ki niso vredne počenega groša. Naročite si raje knjige Književne Matice SNPJ. — Poslray.

M. J. Mineral, Kans. — Dr. George Motta; podpredsednik Edmund Schuthess. —

M. and J. McDonald, Pa. — Združene države. —

DOBRIH BANKER DRŽAVE SE VERNI DAKOTE.

Bismarck, N. D. — F. W. Cathro, ravnatelj banke države Severne Dakote, naznanja, da se v letu 1920 napravila banka \$122,693.86 dobička. Poleg je bilo plačanih sto tisoč dolarjev v državno banko kot obresti za dva miliona dolarjev obveznic, ki so bile izdane kot glavnic banke. Banka se nahaja v zelo dobrem položaju.

Ameriške vesti.

DVA ZAMORSKA VERSKA FANATIKA OBDOJENA NA SMRT.

Chicago, Ill. — Pri porotni obravnavi, kateri je predsedoval sodnik George Kensten, sta bila dva zamorska verska fanatika Gyover C. Redding in Oscar McGavie spoznana krivim umoru in obsojena na smrt. Prvi je pri neki fanatični zamorski organizaciji zavzemal mesto "cesarja", drugi pa "venerabilca".

Ta organizacija je priredila nekakšno parado, pri kateri so bili vsi udeleženci naizmenično v abesinski obleki. Pri tej maskoradi se je imela razviti abesinska stavara; kaffi organizacija je propagirala, da se vsi zamoreci vrnejo v Abesinijo. Na programu so imeli seveda tudi oznanje zavst. Ceremonija teh fanatikov, ki so šteli približno sto oseb, se je vršila na vogalu Indianine ceste in 1st in 12desete ulice. Ko so pričeli oznaniti stavbo, je hotel orehonjsko zabraniti neki zamorski potisni. Bili je ranjen. V afero se je umesil neki pomorščak, ko je videl, da hočejo zapaliti ameriško zastavo in bil je ustrelen. Nastal je ulični boj, pri katerem je bil ubit neki Joe A. Hoyt.

Ko je bila opadla prebitana, je Redding z glasom fanatika viknil: "Obesite me zdaj, da se lahko sestane s svojo materjo, kraljico Sebanako."

ODKUPNE VELIKEGA OLJNEGA VERLOA.

Eldorado, Ark. — Še pred enim tednom je bilo to mesto mirno farmersko gnezdo, v katerem so hodili ljudje navadno s kokoski spat, vstajali so pa s petelinovim petjem. V enem tednu je pa to mesto zadobilo popolnoma drugo lice. Sem so pričeli prihajati vsakovrstni mietarji, igralci za denar in najrazličnejši pustolovci. Število prebivalcev se je skoraj potrojilo.

Kaj se je zgodilo? Dr. Sam T. Busey špekulira tudi v olju. Delavci, ki delajo zanj, so našli na bogat oljni vrelci. Po izjavi strokovnjakov da je vrelce tisoč odov naravnega olja na dan. Ta vest se je raznesla ko blisk in pustolovci prihajajo adaj v mesto iz raznih krajev, kot svojočasno v Kalifornijo, ko se je raznesla vest, da so našli zlato.

Najemnina za akter sveta ki je oddaljen eno miljo od vrelca, je tisoč dolarjev, najemnina od akra sveta, šest milijonov od vrelca, pa sto dolarjev. Nekemu farmerju leta dolarji kar v žep. Privedel je par mul na razdrapano črsto, kjer je malo melja, da avtomobili obide v njli. S svojimi mulami vlačil farmer avtomobile iz cestnega blata proti dobremu plačilu. Ves dan ima polne roke dela. Zanj je cestno blato — oljni vrelci!

NOVA PODJETNIŠKA POTEZA.

Chicago, Ill. — Podjetniki, ki so nasprotniki delavske organizacije, so izumili nov naert, od katerega pričakujejo, da jim bo dobro služil za razbijanje delavskih strokovnih organizacij.

Kompanije, ki so odločne nasprotnice, da delajo v njih podjetjih organizirani delavci, so pričele s propagando, da bi bilo dobro, da se delavci zavarujejo saj za štiri tedne proti brezposelnosti. Na primer če tovarna preneha s delom, tedaj bi delavci, ki je prišlo delal za svojega gospodarja, prejemali skozi štiri tedne polovico svoje mezde. Ko minejo ti trije tedni in tovarna še ni prišla obratovati, ne dobi delavci nadaljnjega podpore.

Neki druga kompanija, ki ima več tovarni in katere ime je velebizniško časopisje zamečalo, ker menda ne postoji, da vsako leto petnajst odstotkov od svojega dobička na stran. Kadar preneha delo v tovarni, se ta denar toliko časa deli med delavce, dokler je kaj v skladu. Ko denar poide, so delavci prepuščeni njih usodi.

Taka sredstva seveda ne bodo uničile delavskih organizacij, pravijo pa lahko nekaj škode le toliko časa, dokler delavci ne spoznajo te podjetniške igre.

Če bi bilo tem delavskim "prijateljem" v podjetniškem tabornu res kaj za blagostanje delavcev, tedaj bi zahtevali, da se uvede

državno zavarovanje proti brezposelnosti in da se brezposelnost podpora izplačena najmanj eno leto. Dalje bi zahtevali, da se izplačevanje brezposelnosti podpora postavi ne samo pod kontrolo državnih komisij, ampak tudi pod kontrolo strokovnih organizacij, ki najlože dajo garancijo, da se sklad za podporo brezposelnih ne zlorablja za krmenje podreptikov profesionalnih političarjev starih strank.

Inozemstvo.

Zastopnik Avstrije potuje k Hardingu.

Dinaj, 13. jan. — Profesor Joseph Redlich je odpotoval v Ameriko z namenom, da obišče novega predsednika Hardinga in dobi posojilo za Avstrijo.

Nova revolucija v Mehiki je bila hitro potlačena.

El Paso, Tex. — Tukajšnji mehiški konzul je prejel uradno poročilo o bitki med vladnimi četami in pristaši generala Francisca Murguie, ki je napovedal civilno vojno Obregonu. Murguia je bil hitro premagan in je pobežnil, osem njegovih vojakov je bilo ubitih, okrog 50 je ranjenih in ostale so ujeti in razorožili. Murguia je bil poveljnik armade v severni Mehiki ob času Carranza. Ko je Carranza padel, je bil Murguia v zaporu in pred kratkim je bil izpuščen proti porokstvu na kar je izginil. Te dni se je pa pojavil na čelu "armade" v državi San Luis Potosi, kjer je bilo tudi konec njegove revolucije.

Griki kralj dobil 32 milijonov dolarjev.

Atene, Grška, 14. jan. — Tukaj se naznanja, da so Združene države sklenile posoditi Griji 32 milijonov dolarjev pod pogojem, da se denar porabi v Ameriki za nakup nevojnege materijala. Posojilo je bilo obljubljeno že prej za časa Venizelosove vlade in ameriška vlada se menda ne oziira na povratak kralja Konstantina.

Zamena poljskih in sovjetskih ujetnikov.

Varsava, 16. jan. — Iz Rige je prišlo poročilo, da so se poljski in ruski mirovni delegatje sporazumeli glede repatriacije vojnih ujetnikov. Vsak dan bo zamenjanih povprečno 5000 poljskih in sovjetskih ujetnikov. Zamena se prične deset dni po ratifikaciji sporazuma.

Zmagovita stavka avstralskih železničarjev.

London, 16. jan. — Iz Melbourne javljajo, da je stavka železničarjev, ki so paralizirali zapadno Avstralijo pred nekaj tedni, končana. Železničarji so dobili osemurni delavnik.

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjižnica Slovenske narodne podporne jednote (Književna matica) je pravkar izdala prvi dve knjigi: "Ezajedala", Spisal Ivan Molek. Socialna povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki pokazuje težke posledice uspenjdiranega zakona in mazaškega zdravljenja spolnih bolezni. Resnična slika gnilih družabnih razmer. — Knjiga je trdo vezana v fine platnico, ima 304 strani in stane s poštnino vred \$1.75.

"Zakon biogenetije". Spisal J. Howard Moore, prevel J. M. Poljudna znanstvena rasprava o razvoju živali in človeka in ponavljanju fizičnega in duševnega razvoja pri slehernem posamezniku. Ta knjiga je ključ do mnogih tajnosti in pojamuje razne instinkte, ki jih vidimo vsak dan pri otrocih. Knjiga ima 12 slik, je trdo vezana, šteje 86 strani in stane s poštnino vred \$1.50.

Kdor naroči obenem obe gornji knjigi, je dobi za tri dolarje poštnine prosto. — Z naročbo je poslani denar po Money Orderu, čeku ali v gotovini v registriranem listu.

Kdor ljubi dobro, podučno čtivo, naj takoj naroči obe knjigi in ne bo mu žal.

Vsa naročila prejema tajnik Leposlovno-znanstvena knjižnica S. N. P. J.

Frank Alci.

2124 So. Crawford Ave. Chicago, Ill.

(Adv.)

100-443887-100

JAVNA ZAHVALA.
Slavonic Immigrant Bank,
436 W. 23rd St., New York, N. Y.
Spoštovani prijatelji: Po prejetem prejemnem potrdilu vidim da je bil denar, katerega sem vam poslal dne 8. oktobra, da ga poslijete Mariji Kovacic v Skat. Ljeticco, pošta Jasna na Hrvatskem, dne 3. novembra, izplačan. Potrebovali ste samo tri tedne da izplačila. Ker dobro vem, da so razmere na železnicah in pri pošlah v stari domovini še neurejene, držim, da je tritedensko potovanje denarja v stari kraj verjika hitrost. Denar je bil izplačan brez vsakega odbitka in zato se Vaši poštenosti najlepše zahvaljujem in Vas priporočam vsem ostalim rojakom.

Peter Kovacic,
Box 82, Oakley, Wyo.

2657 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. Vsako neznano besedo poiščite v besednjaku, kako se izgovori in kaj pomeni; zapišite neznanе besede v beležnico in jih večkrat ponovite. V par mesecih boste imeli lep zaklad angleških besed, katerih bi ne dali za stotine dolarjev. Jeseni in zimski večeri so kot nalašč za učenje. Vaša slovenska bika bi morala imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. KERN,
3202 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio

Cena besednjaku je \$5 s poštnino vred. Istotam lahko naročite za \$1.25 Zornanove pesmi, ki vam bodo ugajale.

**PRISILJEVANJE V AMERI-
RIKO PREPOVEDANO**

Ameriški konsulati v Evropi ne bodo imeli pravice izdajati dovoljenja v Ameriko po 4. marcu, 1921.

Kdor hoče dobiti svojo v Ameriko naj si da hitro pri meni naročiti potrebno listino, tako da osebno v stari kraj dobi dovoljenje od ameriškega konsulata pred 4. marcem 1921.

MATIJA SKENDER,

Javni notar za Ameriko in star kraj.

5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa.
Sifharts in Treat v New York stan
524-66.

razlike, zagotavljajoč jim točno in pošteno postrežbo v vsakem slučaju.

Z odličnim spoštovanjem,

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
Private Bankers

70 — 9th Ave. New York City.

**Promislite dobro, komu boste izročili denar
za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.**

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakoni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu napričakovane za preke starim izkušenim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je vilko vprašanje.

Naše denarne pošiljatev se sedanjí čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmerah v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
22 Cortlandt St. New York, N. Y.

CUNARD LINE

PARNIK "CARONIA"

20.000 tonelat

V-NAPULJ

odpluje dne 15. januarja 1921.

TRST MIMO NAPULJA

Cene tretjemu razredu je \$104.50
in \$5.00 vojnega davka.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

EMIL KISS, BANKIR
133 Second Ave., New York, N. Y.

S svojo petindvajset letno skušnjo stavim na razpolago moj bančni urad vsem Jugoslovanom za vseh vrst posle kot:

POSILJANJE DENARJA v vse kraje Jugoslavije po najnižji ceni, bodisi v brenak, dinar, ali v dolarjih.

PRODAJAM VOZNE LISTKE na vse drže po vsakotnovljeni ceni.

PREJEM DENAR NA ULOGE in plačam po 4% obresti.

Ako želite dobiti svojce v Ameriko, obrnite se na našo banko, katera vam da vse potrebne pojasnile in ugodnosti, kako jih zamorete dobiti.

Ali ste izvršili svojo dolžnost?

Ali ste še kaj pomagali vašim trpečim soročnicam v domovini?

Ako ste, tedaj nikar ne pozabite jim še nadalje kaj poslati.

Ne pozabite,

da pri nas ni bil še nihče prevaran. Naša potreba je vedno med najboljimi. Pri posiljanju vašega denarja ne vedno poskušite naše trdke. Vam gotovo ne bode nikdar žal, ker naše cene so najnižje in plačamo v domovini v najkrajšem času, kar vam tudi dokažemo s potrdilnim podpisom prejemnika.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge in plačamo po 4% obresti.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge našim potnikom preplačamo vse potrebne listine (pose) za potovanja in uredimo vse BREZPLAČNO.

Vam prekrbimo svojce in starega kraja hitro in gotovo, ter opravljamo vse javne posle in notarska dela.

Za vaše potrebe pridite osebno ali po pošti na:

NEMETH STATE BANK,
IVAN NEMETH, predsednik.
10 E. 22nd Str. NEW YORK, N. Y. 1001 Second Ave.

Novice iz Jugoslavije.

Oslaparjeni Korošci. Ni je bilo stranke na Slovenskem, ki bi pred koroškim plebsiatom tako kakor SLS, kričala o svoji navdušenosti za Korošce. Tako so se ponasili tedaj naši klerikaleci, kot da bi bili vsi neklerikalni Slovenci sami izdajalec Korošcev.

Sedaj so bile volitve in klerikaleci so imeli priliko, da tudi dejansko, pokažejo svojo ljubezen do Korošcev, ter da jim dajo vsaj en mandat, ko so izgubili Korošci ne brez klerikalne krivde oba svoja. Ali naši klerikaleci so ostali zvesti Šušteršičevi politiki, in kakor je vzel Šušteršič svoje dni Korošcem drugo poslansko mesto v nekdanjem avstrijskem parlamentu, tako tudi sedanjí njegovi učenci niso dali Korošcem nobenega mandata. In vendar bi imel vzrok pritoževati se samo posl. Grafenauer, ne pa tudi slavna SLS. Res, nehalnost je grda stvar, posebno grda pa lažnjivost.

S tem, da niso dali klerikaleci Korošcem ne enega mandata, so dokazali, da so zmožni za obe nečednosti in zato bo ljudstvo z njimi obračunalo.

Zverinski umor svojega lastnjega očeta je izvršil v Bukovici pri Banjaluki Ivo Matašević. S sekuro je očeta udaril po sencah in trebih, in mu nato z roko izrgal jezik. Zver v človeški podobi so zapeli.

Posleden samomor iz ušaljenga samoljublja. V četrtim razredu ljubljanske realke, je obdolžil profesor nekega dijaka, da prepisuje francosko nalogo. To je samoljubnega dijaka tako užalo, da si je od svojega prijatelja še v isti uri izposodil žepni nož, in si na skrivaj prerezal žile na desni roki. Delal je to tako na skrivaj, da nesrečnega početja ni opazil nihče, šele ko je padel dijak v nezavest, so opazili, kaj je

nesrečno naredil. Hitri zdravniški pomoči se je zahvaliti, da samomorilec ni popolnoma izkruvel, tako, da je sedaj izven nevarnosti.

Rodbinska tragedija. V Tešanoveh je posestnik S. S. ustrelil svojo 24letno ženo zaradi nezvestobe. Mož je najprej pobegnil, čez tri dni pa se je sam javil sodišču.

Ali jadramo na Madžarske? — "Radniški Novine" poročajo, da je areziški načelnik in komandant žandarmerije v Prizrenu v Srbiji dal v zaporu ubiti tri komuniste, med njimi komunisto Arbanasa Zeč Dus Marna. Belgirajski komunisti so skileali v Beogradu proti temu dejanju protestni shod.

Državljanstvo vojno hočejo klerikaleci. Tako piše njihova "Straža". V svoji 136. številki pravi namreč dobesedno: "Republiko je mogoče pri nas izvojevati samo potom državljanske vojne." Ker hoče sedanjí voditelj SLS, republiko, hoče imeti torej tudi državljansko vojno. Ostali so si pač zvesti. Leta 1914. so kričali: "Živio vojna!", sedaj pa kriče: "Živio državljanska vojna!" Razlika je samo ta, da so leta 1914. delali profit, leta 1920. ga pa ne bodo. 28. november je to že dokazal, prihodnje volitve bodo pa to še jasneje storile.

Zakaj peša vera? V samostanski cerkvi na Brežicah je dejal pri pridigi na Marijin praznik pridigajoči pater med drugim tudi tole: 1.) Zakaj se odkrivati vi možiki ženskam, če jih srečate? Zato ker jih imate radi. No, jaz po dobro vem, zakaj jih imate radi in zato se odkrivati. 2.) Mi vsi imamo vero. Ali kakšna je ta vera. Toliko je vredna, kot paket najslabšega cigaretnega tobaka. 3.) Nekateri kriče, dol z duhovniki. No, le dol z njimi! Ubijte jih, da boste siti! Kar je debelih, jih porabite za golaz, iz suhih pa naredite klobuse, da boste enkrat

siti! — In vpiro takih brezbožnih nespodobnih klobasarij naj vera ne peša! Kadar je celo putova vera vredna samo toliko kot pakete najslabšega tobaka in kadar se smeje s prižnice govoriti take nečednosti, potem je res čudno, da sploh še kdo kaj veruje.

V klerikalni stranki poka, hudo poka. Krščanski komunisti vlečejo na eno plat, kapitalisti pa na drugo plat Republikanci hočejo eno, monarhisti drugo. Kranjci so na levi, Štajerci na desni. D.r. Korošec se peša za vlado, dr. Gosar pa je proti. Volileci pa marširajo iz klerikalne stranke, da se bliža veselini petop za stranko ljudskih škodljivcev.

Madžarske intrige proti Jugoslaviji. Pred dnevi se je obširno poročalo o odkritju madžarsko-habsburške propagande v Zagrebu, kjer so aretirali odvetnika Milana Accurtija, ki je imel tajne zveze z Budimpešto. Irvaški listi poročajo nadalje, da obstaja v Budimpešti nekaka hrvaška centrala, t. j. organizacija bivših hrvaških avstrijskih generalov in častnikov, ki vodijo plačani z denarjem madžarske vlade, agitacijo zoper obstoj naše države. Predvsem so to neki bivši general Tičarič, načelnik Balenik, Komit in še mnogo drugih.

Statistika ameriških izseljencev. Statistični podatki izseljencev so doslej še zelo netočni in nepregledni. Splošno je opaziti, da je izseljevanje zadnje mesece zadobilo obsežne dimenzije. V času od 1. novembra do 4. decembra je preko Ljubljane odpotovalo 1112 oseb v Ameriko, 274 preko Trsta, in 838 preko Havna. Izseljevanje se je pričelo koncem julija t. j. v večji obliki. Od junija do sedaj je odšlo v Ameriko 2473 oseb. Glavni kontingent izseljencev tvorijo Dolenjci. Prekmurci in Nemci iz Banata.

PRIPRAVLJENI ZA ODHOD IZ DOMOVINE

Tu je slika našega zastopnika, in prepričajte se!

Naš zastopnik TOŠE, ki prihaja iz Zagreba s veliko skupino naših potnikov.

MITITE Z DOŠAVO SVOJCEV, ker je sedaj naš bankir ZARO odprl veliki urad v Zagrebu, v katerem preskrbljuje potnikom hitro in točno potna lista, preskrbi uradna potrdila (vizume) in sploh vse, kar je potrebno za potovanje. Za Zaro potnik je preskrbljen poseben parobrod, da jih pripelje v Ameriko.

Ne odlašajte, ker izel bode v kratkem čas zabav, ki bo zabavni naseljevanje v Ameriko! Samo oni, ki se bodo pravočasno prijavili, bodo dobili dovoljenje.

FISMEMO JAMSTVO
Vam daje bankir ZARO, da preskrbi dohod vašim sorodnikom in ako bi ne mogli priti, Vam vrne denar, 29. decembra t. l. odda naš zastopnik TOŠE s veliko skupino Zarevih potnikov. Vsa je še vrečno sa drugo transportacijo v januarju, torej hiti te, da se pravočasno vpišete, drugače bodeš moral skoro gotovo dolgo časa čakati vlad prevelikga števila potnikov in pomankanja prostora na parobrodih. Zaro je nakupil velike število prostorov na naših parobrodih za svoje potnike.

To pismo je dokaz, v kratkem pa bodeš videli sliko naših potnikov, ki bode v kratkem dopelji v New York. In vam bode služilo kot najboljši dokaz, kako naš bankir ZARO hitro in gotovo preskrbi svoje potnike.

so potniki, ki potujejo s posredovanjem hrvatskega bankirja Zaro. Tu so dokazi, kako točno se dela v URADU Henry C. Zaro v Zagrebu za hitro potovanje potnikov v Ameriko.

Čitajte to pismo in se prepričajte!

Henry C. Zaro
39 Cooper Square
New York, N. Y.

PRVI HRVATSKO SRPSKI BANKIRSKI ZAVOD
HENRY C. ZARO, Banker
THE ZARO BANK BUILDING,
(39 COOPER SQUARE),
NEW YORK, N. Y.

Henry C. Zaro
11.29.20

Storani Prigateln
Quim nam Quim in Henry
...
Zato vas offakin da aho
in snati shova parobrodo
dojdu da m date znah
za gabi zeha do u nov
jok prje mala shati
van kaha om stigm za
la nistov daga verem
a kashlogard per m
pisali daga sprenu na
na put daga in sa fene
sary vas Prigateln
Andy Salach
553 Philippi St
Clarksburg
W. Va.

Zato ne odlašajte, temveč se obrnite takoj za vsa potrebna pojasnila na Hrvatskega Državno Pooblaščenega Bankirja

HENRY C. ZARO,

39 COOPER SQUARE; Telephone No.: ORCHARD 7967. NEW YORK, N. Y.

SAMA.

Povest. — Pisal F. S. Finžgar.

(Nadaljevanje.)

Smrekar je pa grgral in se stresal v spanju.... Sveča je dogorela, stenj je omahnil, visoko je zaplapolal zadnji zubel, skoz okna je gledalo sivo, pusto jutro.

Smrekar se ni prebudil. Dvakrat je prišla ona tiho v sobo in se še tiše vrnila iz nje.

Ko je prišla tretjič, mu je prinesla kave in kozareček konjaka.

Rahlo mu je položila roko na vročo glavo. "Štefan, ko bi malo kave, ves truden boš, ko spiš tako."

Smrekar je naglo dvignil glavo, zbehan pogledal svečnik, se ozrl skoz okno in si pomel oči.

"Tina, kje je Jok?"

"Bržkone še spi!"

"Takoj ponj! Sem naj pride!"

"Precej! — Oh, samo obleti se, Štefan! Hladno je!"

"Po Joka, in ne jezi me!"

Smrekar je zvrnil kozareček konjaka, žena je zaprla tiho vrata.

Štefan je vstal in se izprehodil po sobi. Stopil je k oknu in, kakor je bil razrahan in odpel, ga je odprl in se še zmenil ni za prehlajenje, pred katerim ga je svarila žena.

Ko mu je dahnilo hladno jutro v trdno glavo, je iztegnil mišičaste roke, da so mu pokali sklepi.

"Ha-ha-ha!" se je zasmel, ko je brodil z žličico po kavi.

"Pošastne sanje! Smrekarju se boste režali, kajpak, in ga opeharili za dobiček! Kako je človek neumen, kadar spi!"

In spet se je gromko zasmel.

Prav takrat je stopila v njegovo sobo Alena, namenjena do Viktorja.

"Dobro jutro, gospod Smrekar."

Ni je pogledal in ni odgovoril.

"Kmet!" je mislila Alena in hitro šla mimo njega.

Viktor je še spal.

Sedla je k postelji in ga prišla za roko, ki je ležala vrh odeje in atakala nagrizeno jabolko. Rahlo mu je izvila nad iz roke, Viktor je namrdnil trnasto obraz in se obrnil k steni ter se ni prebudil.

"Očtov sin," je preudarjala in obsedela in ga ni budila.

Pusto jutro je vplivalo tudi nanjo. Prazno puščoba je zašutila v sobi in krog sebe. Namesto pomladi in rož, katere se je napotila trgat v življenje, jo je pozdravljala siva, vlažna megla, ki se je vlekla in pasla po njenih mislih, da so bile vse otožne in boječe. Pomislila je na dom.

Pri peči oče s omotanimi nogami, mati mu je prinesla zajtrk. In sedaj se menita o njej. Mati govori in ponavlja, kar je že tolikokrat ponovila. Oče prikramava, srebrje iz skodelice in pogleduje dvomov poln na ženo.

"Zakaj ni še pisma?" povpraša.

"E, pisma! Ker se ji godi, veruj mi, godi, kar se da. Otrok pozabi pisati, kadar mu je predobro. Toda danes pride pismo, gotovo vem, da pride. Ob devetih, ko bom na trgu, ga dobiš."

In oče se nagne nazaj v naslanjač — in čaka — in gleda na staro uro...

Alena je vtrepetala ob teh mislih. Jezilo jo je, da ni snoči dokončala pisma in da je skoraj dokončano raztrgala. Vsaj razglednice bi bila morala pisati — v jutro bi bila odšla s pošto — in popoldne bi bilo veselje doma.

"Zakaj nisi?" si je očitala.

"Ko bi sedajle mogla poklekniti pred očeta, da mu popravim plahto krog nog! Ko bi mogla!"

Zdelo se ji je, da bi ta pusta megla, ki se vlije po njenih mislih, hipoma izginila in bi posijalo solnce, da bi se zasmejala kakor struna. Gorko bi ji bilo — tu pa je tako hladno...

Alena se je pogrznila v misli, da je sklopila glavo in zatislila oči, kakor trudna in dremotna. Takrat je v sosednji sobi s hripavim glasom nekdo zahteval žganjice.

Spoznala je mešetarja in se je vsa stresla kakor od studa. Soba je odmevala od trdih Smrekarjevih korakov, da so drgetala vrata, da je zavznela počena šipa v oknu.

Štefan je šel sam v obednico po pijačo mešetarju in je jezen loputal z durmi.

"Povej še enkrat, kako je s Strniško! In če se zlažeš, to ti povem!"

Čuti je bilo udarec po nizi s težko, žugajočo roko. Alena je planila s stola, se nagnila nad otroka in začela glasno buditi, da bi ne ališala vnovič tega pogovora.

Viktor se je obračal in branil — dokler ni vendarle odprl oči in sedel na posteljo.

"Alena, nocoj sem prodal ovčke, drago sem jih prodal! Tisto, ki ima črno liso na ušesu, tisto najdražje. Saj sem ti jo pokazal včeraj!"

"Ljubček, pozabi sanje! Pokrižaj se in vstani!"

Viktor je potegnil vijugasto črto preko obraza: "V imenu Očeta — ino Duha — Amen."

Tlesknil je z rokami, se zasmel in skočil s postelje.

"Sem te tako očela? To ni križ! Še nekrat!"

Viktor se je smejal in iskal razmetane obleke po sobi. Alena mu je pomagala, ko se je oblačil.

Všeč ji je bilo, ker je mali razposajenec neprestano brbljal in nagajal, da je njegov glas dušil besede, ki so prihajale iz sosedne sobe. Alena je nalašč govorila kaj glasno, ker se ji je gabil mešetar in gabilo delo, kakor ga je slutila med Štefanom in Jokom. Kljub temu je posili razložila posamezne besede: Lah, Strniška, profit, Minka...

"Kaj me briga ta umazanost," si je kričala v dušo, zano se je pa budilo silno zanimanje za to spletko.

Ko je deček stopil k umivalniku in obmoilnil, je razložila Alena čisto jasno Smrekarjeve trde besede:

"Jok, tvoja skrb je, da ne dobi Strniška dva dni tistega pisma! Razumeš! Da ga ne dobi!"

Jok je strahoma nekaj zagrl, česar Alena ni razumela.

(Dalje.)

TEKOM TREH TEDNOV

se izplačujejo denarne pošiljke v stari domovini poslani po

SLAVONIC IMMIGRANT BANK,

ki je pod neposredno kontrolo bančnega ministertva države New York.

Kdor z našim posredovanjem pošlje denar svojem v staro domovino ga izplačamo naslovniku v teku treh tednov. Po nam poslani denar se izplačuje v nakazanem znesku brez kakšnega odbitka za kakršnekoli stroške. Obstoje sicer Banke ki računajo stroške za pošiljanje pošiljalcu in prejemniku, a mi ne računamo nobenih stroškov za to. Cene, ki Vam jih nudimo v jugoslovanških kronah ali dinarjih izplačujemo v celoti in ne računamo za to nobenih stroškov.

Naša Banka je Državna Banka s vplačanim kapitalom od 100.000.00 dolarjev in vplačanim rezervnim fondom od 30.000.00 dol. in ta cel kapital in rezervni fond je poroštvo za gotovo in točno izplačilo poslanega denarja v starem kraju v teku treh tednov. Vsa izplačevanja denarja v Jugoslaviji nadzoruje osebno naš tam nahajajoči se glavni blagajnik g. Pavlovič.

Razum najhitrejšega in najtočnejšega pošiljanja denarja prodajamo

PREVOZNE LISTKE ZA VSE PARNIKE

preko Atlantskega oceana, Sredozemakega morja. Neposredni smo zastopniki vseh parniških društev in pri nas lahko dobite najboljši prostor na parniku, ako nam to za časa naznanite.

Dobivamo potnike iz starega kraja v Ameriko in vam dajemo vsa navodila za to brezplačno.

Pripravljamo potnikom pase (potna dovoljenja) za stari kraj in pomagamo dobiti vse druge k temu potrebne spise.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street,

New York, N. Y.